

Trends in autopsie - 2021

Versie 1.0 – April 2022

Auteur: Afdeling autopsie

Gegevens van 2021

In 2021 werden er meer dan 10.500 dieren onderzocht in de autopsiezaal. Deze cijfers blijven in de lijn van de vorige jaren. Voor groepsdiagnostiek (varkens, pluimvee en pelsdieren) worden er tot 5 dieren aanvaard per autopsieverlag. De gedetailleerde gegevens zijn terug te vinden in Tabel 1.

Tabel 1: Overzicht autopsieverlagen en onderzochte dieren in 2021

	Aantal
Aantal autopsieverlagen	7.976
Aantal onderzochte dieren	10.455

In 2021 onderzocht DGZ, dankzij de financiële steun van het FAVV, ongeveer 3.600 abortusdossiers van rundveebedrijven. Meer dan 3.600 (3.643) foetussen rundvee werden onderworpen aan een lijkschouwing. Verder werden er meer dan 140 abortusdossiers van schapen- en geitenbedrijven onderzocht, dit betrof 232 dieren. Het abortusprotocol omvat een standaardprotocol waarbij de nadruk ligt op monstername voor verder onderzoek.

In Tabel 2 wordt een overzicht gegeven van het aantal autopsieverlagen (zonder abortusprotocol) per diersoort en per motief. Deze omvatten de lijkschouwingen in het kader van algemene diagnostiek, Veepeiler, epidemiologische bewaking... Hierbij wordt een uitgebreide lijkschouwing uitgevoerd door een dierenarts veterinaire pathologie. Op basis van de aangeleverde anamnese en de vaststellingen bij lijkschouwing worden gepaste monsternames en aanvullende onderzoeken uitgevoerd.

Tabel 2: Overzicht autopsieverlagen in 2021 (uitgezonderd abortusprotocol) per diersoort en per motief

	Herkauwers en kameelachtigen		Varkens		Pluimvee		Pelsdieren		Paardachtigen		Kleine huisdieren	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Diagnostiek	1.332 ↑	96 ↑	227 ↓	9 ↓	66 ↓	24 ↓	39 ↓	100	33 ↑	100	40 ↓	100
Veepeiler	53 ↑	4 ↑	45 ↓	2 ↓								
Verhoogde waakzaamheid	1 ↓	0.001 ↓	2.354 ↑	90 ↑	214 ↑	76 ↑						
Totaal	1.386 ↑	100	2.626	100	280 ↓	100	39 ↓	100	33 ↑	100	40 ↓	100

Onderzochte diersoorten:

- *Herkauwers + kameelachtigen = rund, schaap, geit, hert, alpaca, lama*
- *Pluimvee = alle pluimvee + vogels (duif, eend, gans, kalkoen, kanarie, kip, kwartel, pauw, volière vogel, zwaan)*
- *Pelsdieren = konijn + haas*
- *Paardachtigen = paard + pony + ezel*
- *Kleine huisdieren = hond + kat*

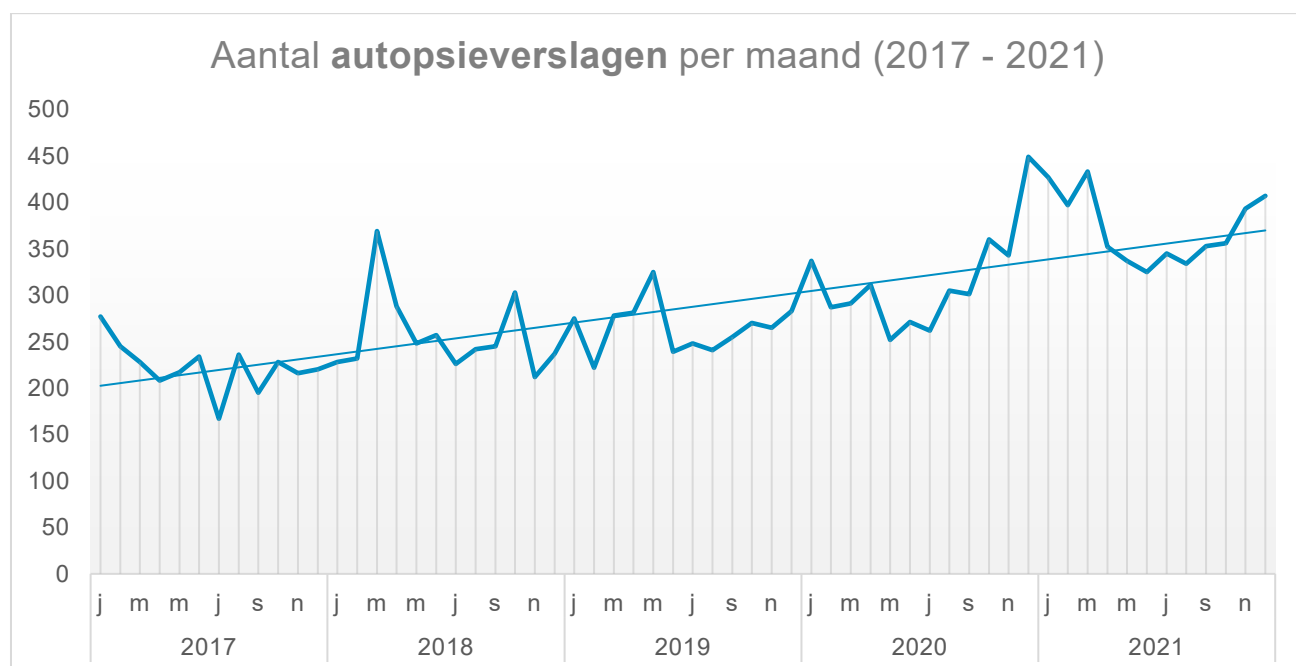

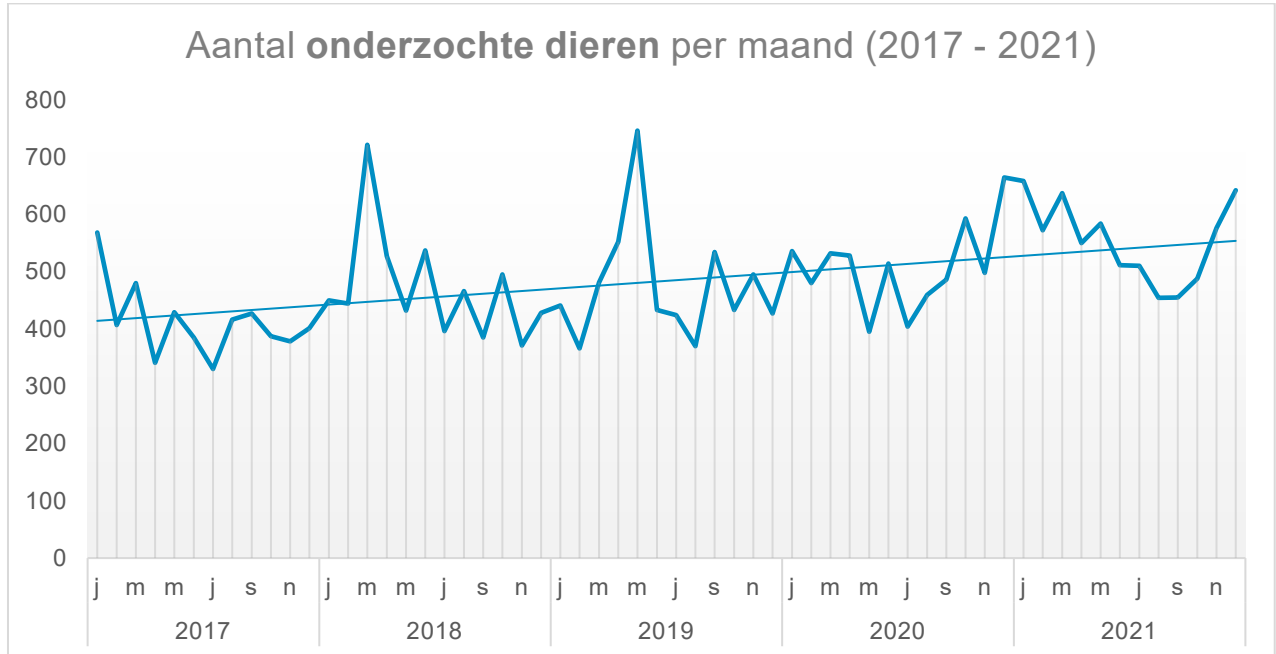
Ten opzichte van 2020 werden er over de diersoorten (uitgezonderd pluimvee, pelsdieren en kleine huisdieren) heen meer autopsies uitgevoerd. De dossiers met als motief verhoogde waakzaamheid kaderen in de bewaking van aangifteplichtige ziektes. Bij herkauwers was dit voor dieren verdacht van blauwtong en bij pluimvee voor aviaire influenza (AI) of Newcastle Disease (NCD). Sinds half september 2018 werd het motief verhoogde waakzaamheid ook uitgevoerd voor de Afrikaanse Varkenspest (AVP) bij varkens. Bij dieren die onder dit motief werden aangeleverd, werden een pool van organen (milt, nier, mesenteriale lymfeknoop en tonsil) bemonsterd voor een PCR test naar AVP.

Algemene trends van de laatste 5 jaar

In onderstaande 2 grafieken wordt een overzicht gegeven van het aantal uitgevoerde lijkschouwingen en respectievelijk het aantal onderzochte dieren over de laatste vijf jaren heen. Deze grafieken zijn verschillend aangezien er bij groepsdiagnostiek meerdere dieren kunnen worden opgenomen in 1 autopsieverslag. De dossiers van het abortusprotocol werden in deze grafieken niet opgenomen.

Over de laatste jaren zien we een geleidelijke stijging, zowel van het aantal autopsieverlagen als van het aantal onderzochte dieren. Vanaf de tweede helft van 2020 is deze stijging meer uitgesproken, deze trend zet zich ook door voor 2021. Deze meer uitgesproken stijging is toe te wijzen aan een piek in de varkensdiagnostiek ten gevolge van de verplichting om varkens voor de start van een behandeling te onderzoeken op AVP naar aanleiding van de detectie van dit virus in ons land bij everzwijnen in september 2018. Ten opzichte van 2020 zien we in 2021 een stijging van het aantal autopsieverlagen van 10,3% en een stijging van het aantal dieren van 6,5%.

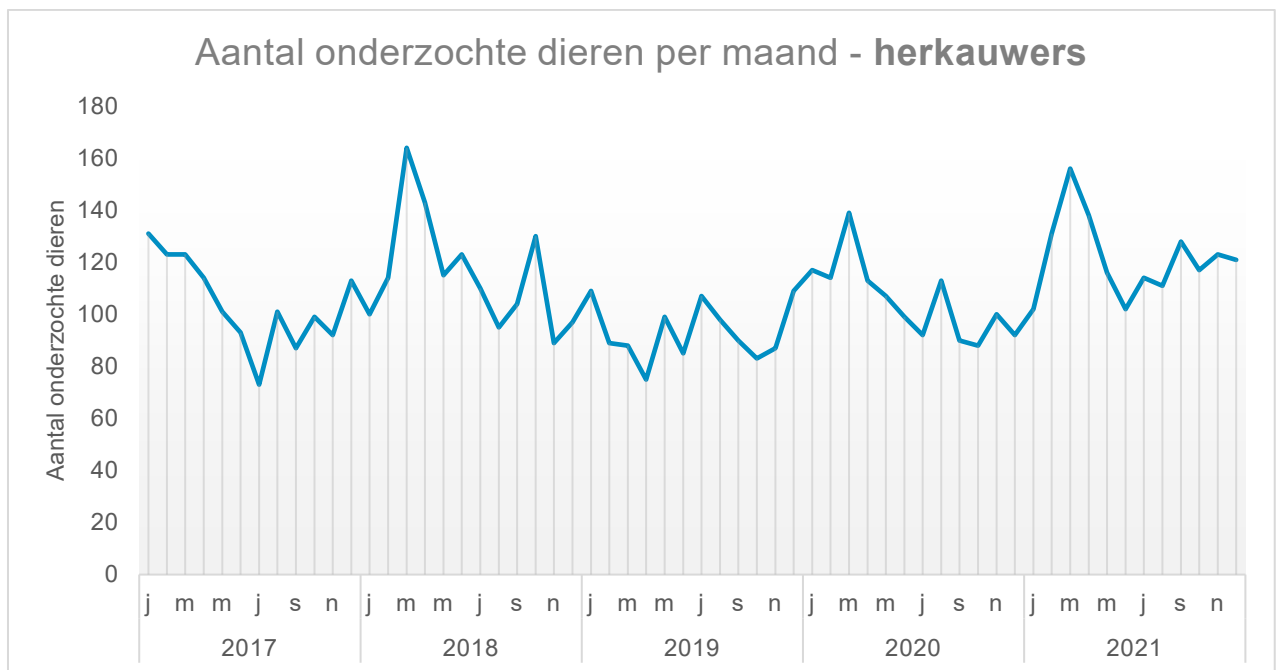
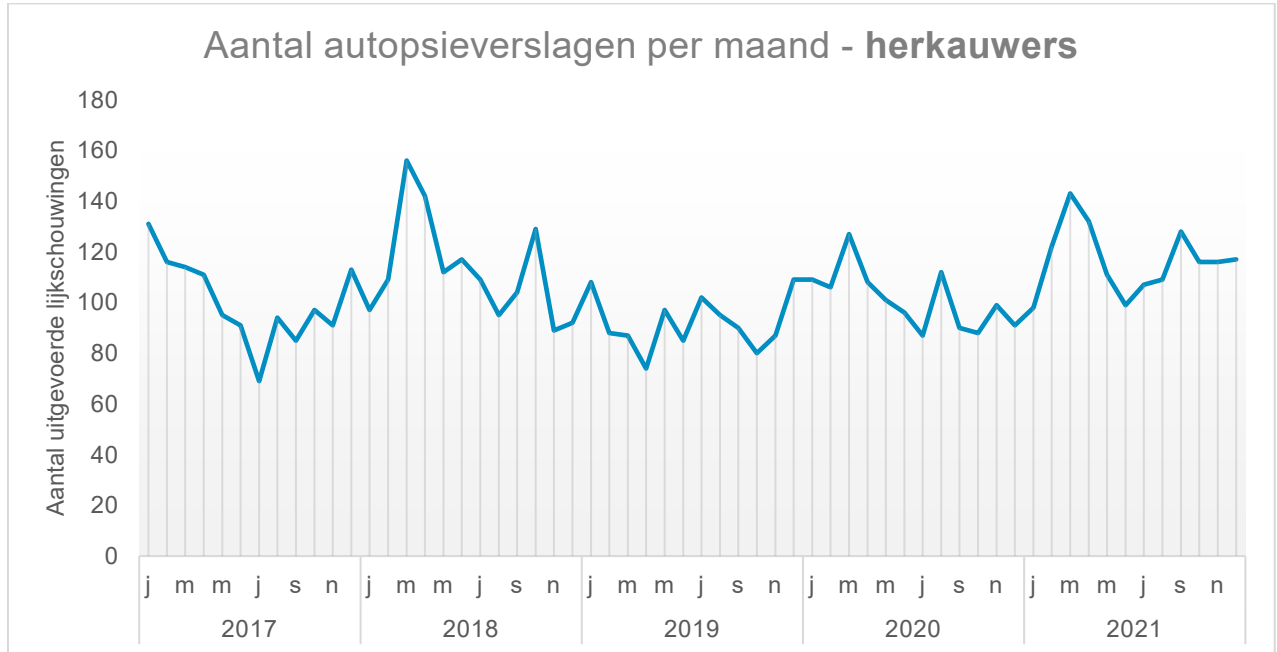
Hieronder worden de trends van de laatste vijf jaar meer gedetailleerd besproken per diersoortgroep.

Trends - herkauwers

In onderstaande grafieken zien we het aantal autopsieverslagen en het aantal onderzochte dieren voor de categorie herkauwers (rund, schaap, geit, hert, alpaca en lama).

Beide grafieken zijn gelijkaardig opgebouwd gezien bij rundvee steeds 1 dier per autopsiedossier wordt behandeld. Bij schapen en geiten worden wel meerdere dieren in 1 dossier behandeld wanneer het een groepsproblematiek betreft.

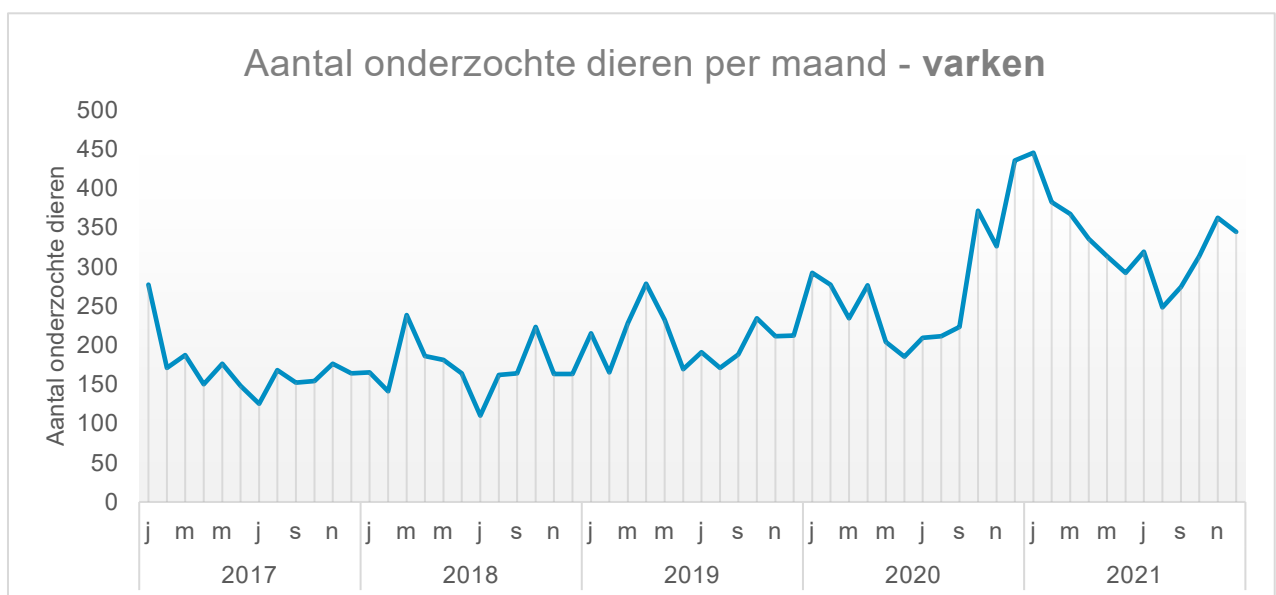
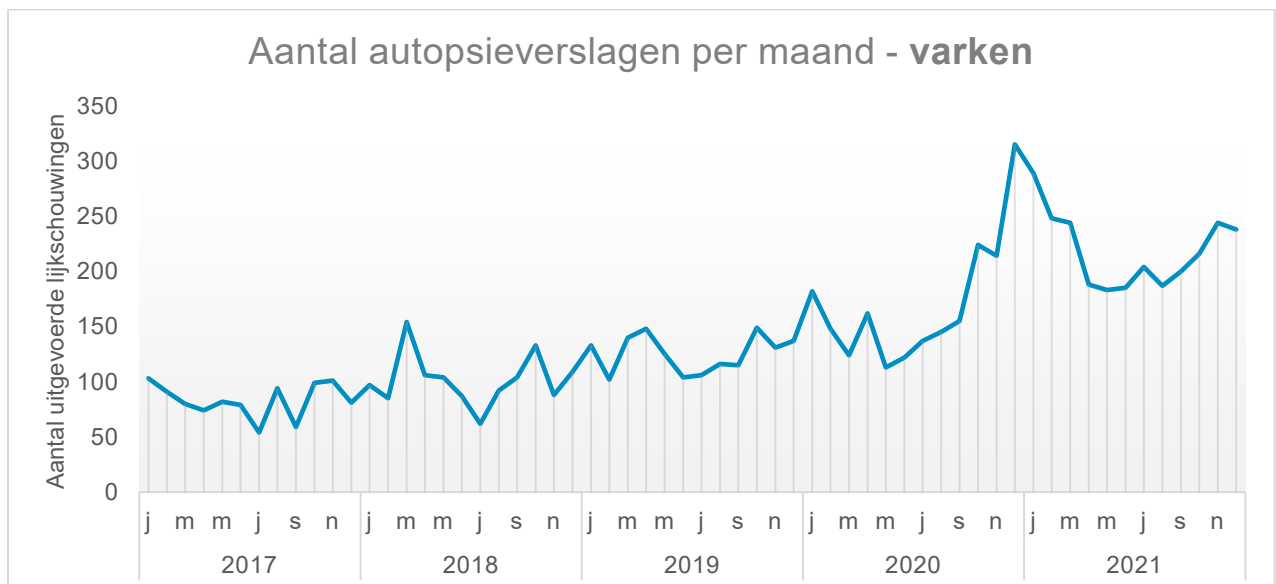
Bij herkauwers is er een beperkte seizoensinvloed, waardoor het in de wintermaanden iets drukker is dan tijdens de rest van het jaar. We zagen in 2021 een lichte toename van het aantal autopsieverslagen voor rundvee, dit met 10%. Bij de kleine herkauwers was er een sterke stijging van maar liefst 46% van het aantal autopsieverslagen ten opzichte van 2020. Voor 2021 schommelde het aantal autopsieverslagen per maand tussen de 98 (januari), wat eerder uitzonderlijk laag is voor een wintermaand, en de 143 (maart).

Trends - varken

Ook hier zien we in onderstaande grafieken het aantal autopsieverslagen en het aantal onderzochte dieren voor de categorie varkens. Gezien het bij zuigende of gespeende biggen dikwijls groepsdiagnostiek betreft, worden over het algemeen verschillende dieren (maximaal vijf) in één autopsieverslag besproken. Bij fokdieren (zeugen en beren) betreft het hoofdzakelijk individuele sterftes, waardoor meestal maar één dier per autopsieverslag wordt besproken. De categorie vleesvarkens sluit aan bij beide opties. In de autopsiezaal zijn ook meer dan 250 dossiers met foetussen of vroeggeboren biggen behandeld, deze dieren zijn niet opgenomen in onderstaande grafieken. Meer info hierover kan teruggevonden worden in het gedetailleerd jaarverslag 2021 voor varken.

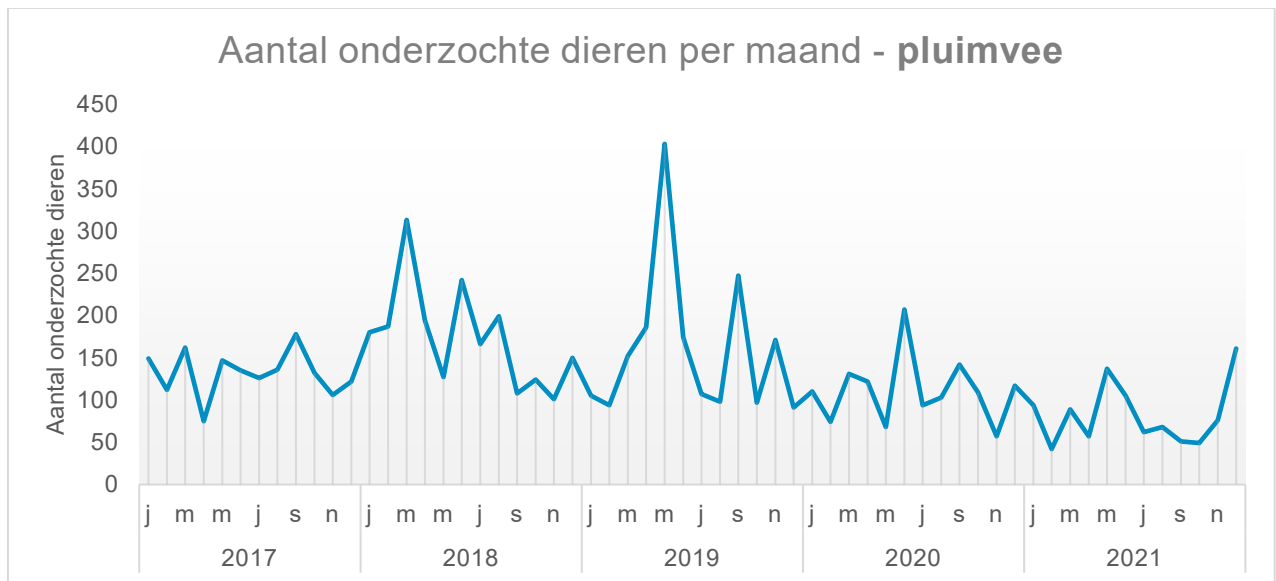
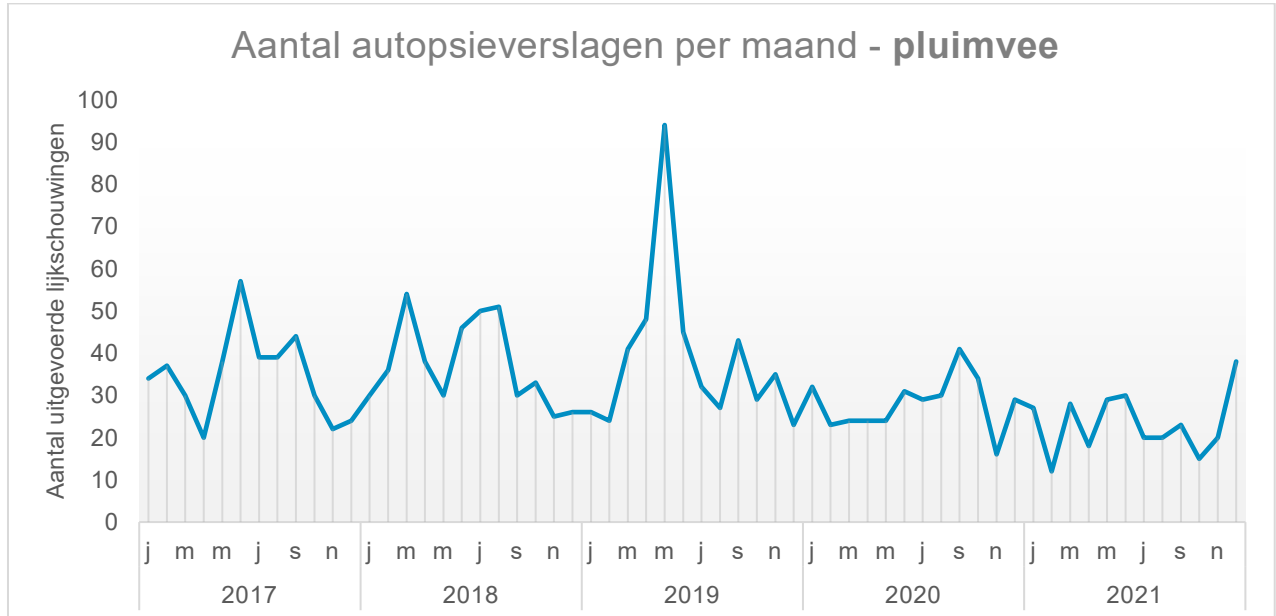

De sterke stijging in het aantal autopsieverslagen van varkens zet zich ook in 2021 voort. Er was opnieuw een toename van 29% van het aantal autopsieverslagen ten opzichte van 2020. Deze stijging is te wijten aan de sterke toename van het aantal autopsies onder de rubriek verhoogde waakzaamheid voor Afrikaanse Varkenspest. Het aantal autopsieverslagen schommelde per maand tussen de 183 (mei) en de 289 (januari). Per maand werden er gemiddeld 333 varkens gelijkschouwd (270 in 2020 en 208 in 2019), goed voor zo'n 219 dossiers (170 in 2020 en 126 in 2019).

Trends - pluimvee

Onderstaande grafieken tonen het aantal autopsieverslagen en het aantal onderzochte dieren voor de categorie pluimvee. Industrieel pluimvee is typisch groepsdiagnostiek waardoor tot vijf dieren worden gelijkschouwd per autopsieverslag. Indien meerdere hokken worden aangeboden, worden maximaal vijf dieren per hok gelijkschouwd. Dit verklaart het grote aantal dieren voor een beperkter aantal autopsieverslagen. Hobbypluimvee omvat zowel groepsdiagnostiek als individuele diagnostiek waardoor het aantal dieren per autopsieverslag varieert (met een maximum van vijf).

In vergelijking met 2019 hadden we in 2020 en 2021 een lager aantal autopsieverslagen voor pluimvee. Dit is te wijten aan de uitgesproken piek in het aantal autopsieverslagen voor pluimvee in 2019 die samen viel met de uitbraak van een laagpathogene aviaire influenzastam (H3N1) in de Belgische pluimveesector. Toch was er in het najaar van 2021 opnieuw een stijging, te wijten aan meerdere uitbraken van de hoogpathogene stam H5N1, verspreid over Vlaanderen alsook in aangrenzend buurland Frankrijk. Doorheen 2021 waren er ook verschillende bevestigde gevallen van hoogpathogene aviaire influenza (type H5) verspreid over het ganse land. Daardoor is het aantal dossiers dat in 2021 werd behandeld onder 'verhoogde waakzaamheid' opnieuw een stuk hoger dan in 2020, namelijk 214 dossiers in 2021, ten opzichte van 114 in 2020 en 166 in 2019 (in 2017 en 2018 waren dit telkens 116 dossiers). Gemiddeld werden er per maand 83 stuks pluimvee gelijkschouwd, afkomstig van gemiddeld 23 dossiers. Eén dossier bevatte gemiddeld 3,5 stuks pluimvee. December was de drukste maand met een totaal van 38 dossiers. In februari werd het kleinste aantal dossiers behandeld, namelijk 12.

Naast dit algemene trendverslag is er nog een gedetailleerd verslag beschikbaar voor rundvee, kleine herkauwers, kameelachtigen, paard, varken, konijn, kleine huisdieren en pluimvee. Hierin worden per diersoort de verschillende leeftijdscategorieën uitgesplitst en worden de meest voorkomende doodsoorzaken besproken.

Deze verslagen kunt u terugvinden op onze website: <https://www.dgz.be/autopsie>.

Contactgegevens

Met vragen over autopsie bij de verschillende diersoorten kun je terecht bij DGZ op tel. 078 05 05 23 of e-mail helpdesk@dgz.be.